

Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences (KNAW) KONINKLIJKE NEDERLANDSE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN

Ratelband niet uniek: de meeste 60-plussers voelen zich veel jonger
van Solinge, H.

published in

Demos: bulletin over bevolking en samenleving
2019

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in KNAW Research Portal](#)

citation for published version (APA)

van Solinge, H. (2019). Ratelband niet uniek: de meeste 60-plussers voelen zich veel jonger. *Demos: bulletin over bevolking en samenleving*, 35(3), 8. <https://nidi.nl/nl/demos/2019/03/03>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the KNAW public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain.
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the KNAW public portal.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

pure@knaw.nl

Ratelband niet uniek: de meeste 60-plussers voelen zich veel jonger

Eind 2018 kreeg Emile Ratelband van de rechtbank te horen dat hij zijn leeftijd niet met twintig jaar mocht verlagen. De 69-jarige was naar de rechter gestapt om dit voor elkaar te krijgen, omdat hij zich jonger voelt dan hij werkelijk is. NIDI-onderzoek onder oudere werknemers laat zien dat Ratelband niet uniek is. De meeste 60-plussers voelen zich veel jonger dan hun 'kalenderleeftijd'.

Positiviteitsgoeroe Emile Ratelband trok vorig jaar de aandacht door bij de rechtbank te eisen dat in zijn paspoort niet zijn werkelijke leeftijd, maar zijn 'gevoelsleeftijd' komt te staan. Op papier is Ratelband 69 jaar, maar hij gaf aan zich 20 jaar jonger te voelen. De rechtbank zag in de argumenten van Ratelband geen aanleiding om nieuwe jurisprudentie te scheppen en hiervoor aansluiting te zoeken bij de wettelijke regelingen voor naams- en geslachtswijziging. "Vooral omdat aan leeftijd allerlei rechten en plichten, zoals stemrecht en leerplicht en recht op AOW, zijn verbonden terwijl dat bij naam- en geslachtswijziging niet zo is." Het verzoek van Ratelband lijkt extreem maar zijn gevoel is bij nader inzien helemaal niet zo extreem. Uit een pensioenonderzoek van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI) blijkt dat de overgrote meerderheid van de meer dan 5.000 werkende 60-plussers in het onderzoek zich veel jonger voelt dan hun officiële leeftijd. Gemiddeld voelt men zich 6,3 jaar jonger. Slechts vier op de 100 voelt zich echter 20 jaar of meer jonger. Er is een duidelijke samenhang tussen gevoelsleeftijd en fysieke gezondheid. Mensen met een uitstekende gezondheid voelen zich veel vaker aanzienlijk jonger dan ze zijn, terwijl mensen met een matige of slecht gezondheid zich vaker ouder voelen dan hun kalenderleeftijd (zie figuur).

Demografen opperen weleens dat met de toenemende levensverwachting de definitie van oud ook zou moeten veranderen. Zo wordt wel gesteld dat '60 de nieuwe 50 is geworden'. Vanuit die gedachte is het heel begrijpelijk dat veel mensen zich aanzienlijk jonger voelen dan hun kalenderleeftijd. Een interessante vraag is of mensen die zich substantieel jonger voelen dan ze werkelijk zijn ook anders tegen pensioen aankijken? Ratelband gaf aan de rechter aan dat hij er niet aan denkt om te stoppen met werken, en ook graag van zijn AOW afziet. Een dergelijke voorkeur zien we niet bij de oudere werknemers in het NIDI-onderzoek. Degenen die zich aanzienlijk jonger voelen dan de kalenderleeftijd willen gemiddeld genomen wel iets langer doorwerken dan degenen waarbij dat verschil kleiner is, of dan de groep die zich juist ouder voelt. Gemiddeld genomen bestaat er echter bij alle ondervraagde werkende 60-plussers een sterke voorkeur voor stoppen met werken voor het 65ste kalenderjaar. De fitte zestigplussers staan dus nog niet echt te trappelen om langer actief te blijven op de arbeidsmarkt.

Hanna van Solinge, NIDI,
e-mail: solinge@nidi.nl

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en wil de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken bevorderen.

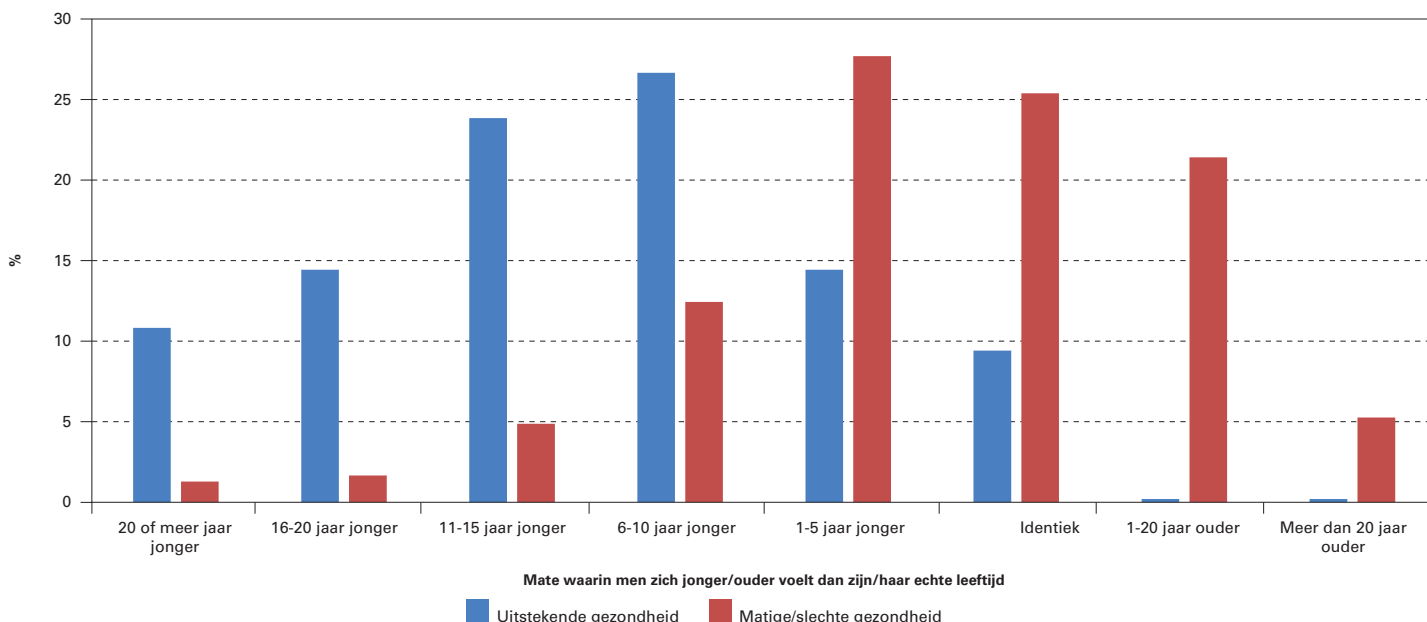
Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen met bronvermelding wordt op prijs gesteld. Graag ontvangt de redactie een bewijsexemplaar. De personen op de foto's komen niet in de tekst voor en hebben geen relatie met hetgeen in de tekst wordt beschreven.

Het NIDI is een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) en is geaffilieerd met de Rijksuniversiteit Groningen. Het NIDI houdt zich bezig met onderzoek naar bevolkingsvraagstukken.

colofon

DEMOS	is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).
Redactie	Harry van Dalen, hoofdredacteur Nico van Nimwegen, redacteur Peter Ekamper, (web)redacteur Jaap Oude Mulders, redacteur Fanny Janssen (RUG), redacteur
Adres	NIDI/DEMOS Postbus 11650 2502 AR 's-Gravenhage
Telefoon	(070) 356 52 00
E-mail	demos@nidi.nl
Internet	demos.nidi.nl / www.nidi.nl
Abonnementen	gratis
Druk Opmaak	Koninklijke Van der Most www.up-score.nl

Verdeling van 60-plussers die zich jonger/ouder voelen dan hun echte leeftijd, naar ervaren gezondheid

Bron: NIDI Pensioen Panel, (2015-2018). De cijfers in de figuur zijn ontleend aan de vragen: "Hoe oud voelt u zich?" en "Hoe is het in het algemeen met uw gezondheid" (uitstekend/zeer goed/goed/matig/slecht).